

Loka jo piha 140 let:

ob okroglem jubileju
Mestnega pihalnega orkestra Škofja Loka (1876–2016)

Mestni pihalni orkester je v letu 2016 praznoval 140-letnico delovanja in sodi med najstarejše slovenske pihalne orkestre. S svojo bogato zgodovino daje pomemben pečat tako slovenskemu godbeništvu kot tudi domači Škofji Loki, mestu s tisočletno zgodovino in tradicijo društvenega udejstvovanja. Orkester je lahko mestu v ponos tako doma kot po vsej Sloveniji in tujini. Čeprav morda danes velja stereotip, da je godbeništvu nekaj zastarelega in preživetega, se trudimo, da s svojim udejstvovanjem dokazujemo ravno nasprotno. Mestni pihalni orkester Škofja Loka je velika, heterogena skupina, ki kljub različnim generacijskim

Mestni pihalni orkester Škofja Loka in Mešani pevski zbor Lubnik na slavnostnem koncertu ob 140-letnici, 28. 5. 2016. (foto: Marko Jelenc, Uroš Veber)

pogledom, poklicni in izobrazbeni strukturi deluje složno, z medsebojnim zaupanjem in spoštovanjem.¹ Za doseganje takega stanja pa se je treba nenehno truditi. Kakovost dosegamo z rednimi vajami, hkrati pa krmarimo med različnimi dogodki, na katerih smo prisotni.* Odzivamo se vabilom na nastope, ne le s področja kulture, temveč tudi športa, turizma, dobrotelčnosti itd., hkrati pa pripravljamo samostojne projekte. S tem privabljamo tudi nove člane. Posebna vloga orkestra je namreč združevanje mladih, osebna rast ter medsebojni odnosi med nami, glasbeniki, ki v orkestru najdemo priložnost za poustvarjanje različnih glasbenih zvrsti in posredovanje glasbe našim poslušalcem.²

Mestni pihalni orkester Škofja Loka skozi čas

Od ustanovnega leta 1876 je Mestni pihalni orkester doživel mnogo sprememb in mejnikov. Pobuda za ustanovitev godbe je prišla iz takratnega gasilskega društva (danes Prostovoljno gasilsko društvo Škofja Loka) in godba je delovala do prve prekinitve leta 1913. Člani so se znova aktivirali leta 1925, ko je bilo med njimi med 18 in 25 godbenikov in 50 podpornih članov. Leta 1932 so se na novo organizirali v samostojnem društvu Lubnik. Od leta 1935 do 1941 so nekajkrat nastopili skupaj z vojaško godbo, ki je v tem obdobju delovala v škofjeloški vojašnici, leta 1942 pa je bilo delovanje ponovno prekinjeno, saj so mestne oblasti godbi pobrale uniforme in inštrumente.

Godba Škofja Loka, okrog leta 1910. (vir: Enciklopedija Slovenije, 8. knj., 1994, str. 336)

- 1 Gulič, str. 9.
- 2 Sever, str. 5.

Po 2. svetovni vojni je godba zopet oživila, vendar le s 17 člani, vaje niso bile redne, nastopali so zelo malo. Leta 1957 je v Škofjo Loko prišel Ivo Gulič,³ ki je godbo na novo organiziral, in sicer v okviru prosvetnega društva Svoboda. Leta 1971 so izgubili vadbene prostore v gledališču Loški oder ter spet zaživel leta 1974, ko je vodenje orkestra prevzel Franc Sever. Pridružili so se še člani selške godbe, nastanjeni pa so bili v puštalskem gradu in kmalu so nastopali na prireditvah v Škofji Loki in okolici. V 80. letih je bil v veliko pomoč član in predsednik godbe Miloš Mitič,⁴ ki je poskrbel za izposajo inštrumentov in se s podjetjem Kroj začel dogovarjati za izdelavo novih uniform. Kljub težavam so člani skupaj z dirigentom Ivom Guličem vztrajali z vajami in nastopi. Pogoji za delo so se izboljšali leta 1995, ko je orkester dobil večje prostore v opuščeni škofjeloški vojašnici. Z občino, ki jo je takrat vodil župan Igor Draksler, je Pihalni orkester Škofja Loka sklenil pogodbo, s katero je pridobil ustrezna sredstva za normalno delovanje.⁵

Ker je orkester postajal vedno bolj povezan z Občino Škofja Loka, se je leta 1997 preimenoval v **Društvo Mestni pihalni orkester Škofja Loka**. Leta 1999 je godba iz vrst članov mlajše generacije dobila novega predsednika Roberta Novljana. Od leta 2001 do 2004 so se razmere za delo precej izboljšale. Orkester je začel z novimi močmi v novih prostorih (še vedno znotraj škofjeloške vojašnice), nastopi so se vrstili, pomembno pa je bilo tudi večkratno gostovanje v pobratenem nemškem mestu Freising. Želje in cilji so se večali, zato se je orkester leta 2000 pridružil Zvezi slovenskih godb, ki (med drugim) organizira tudi tekmovanja pihalnih orkestrrov. Škofjeloški orkester se je tekmovanja udeležil dvakrat, in sicer 2001 in 2002, ter obakrat prejel zlato plaketo. Kakovost je naraščala, z orkestrom so sodelovali številni pevski zbori, glasbene skupine ter pevci zabavne in operne glasbe. Kljub uspehom je bil leta 2005 izvoljen nov upravni odbor, na čelu katerega je bila prva predsednica v zgodovini orkestra Andreja Štrekelj.⁶

Novo obdobje (2006–2015)

Leta 2006 je Mestni pihalni orkester 130-letnico obeležil s slavnostnim koncertom v Športni dvorani Poden, Zveza slovenskih godb pa je članom z dolgotnim stažem pri godbi podelila visoka priznanja. Najvišje priznanje Mednarodne glasbene organizacije (CISM), križ za zasluge za več kot 50-letno delovanje, je prejel dirigent Ivo Gulič, kar je bil nedvomno tudi lep zaključek njegove dirigentske kariere v Škofji Loki. Na božično-novoletnem koncertu leta 2006 je dirigentsko palico uradno predal svojemu nasledniku (in trenutnemu dirigentu) Romanu

3 Dirigent škofjeloškega orkestra od 1957 do 2006.

4 Predsednik Pihalnega orkestra Škofja Loka od 1986 do sredine 1987. Za njim je naloge prevzel Janez Sever.

5 Povzeto po Sever, Pihalnemu orkestru ob 70. obletnici.

6 Povzeto po Križnar; Čadež, Kronika Godbe v Škofji Loki od 1876 do 1996.

Grabnerju,⁷ ki je v orkester vnesel svež način dela, nekaj organizacijskih sprememb in nekoliko drugačen pristop k izvajanju glasbe. Številni nastopi (tudi v sodelovanju z drugimi izvajalci zabavne glasbe) in gostovanja so orkester dvignili na novo raven. Orkester ima letno v povprečju med 25 in 30 nastopov, udeleži pa se tudi vsaj enega gostovanja v tujini. Ker je bilo gostovanj vedno več, je napočil čas, da je tudi Mestni pihalni orkester pripravil svoj domači projekt, na katerega je lahko povabil druge godbe. Tako je leta 2009 organiziral prvi mednarodni festival pihalnih orkestrrov, ki ga je poimenoval **Loka jo piha**, in od takrat dalje poteka vsako leto. S tem festivalom je mlada generacija dobila dodaten zagon, stopila v korak s časom, ustvarila svojo spletno stran ter se začela pojavljati na socialnih omrežjih. Vendar je orkestru manjkala pika na i, to je bila zgoščenska. Prvo snemanje je bilo leta 2012, ko je orkester na Loškem odru posnel prvih 5 skladb. V naslednjem letu je orkester nastopil na tekmovanju slovenskih godb na pihala v zabavnem programu (Ormož, 2013) in osvojil prvo nagrado, pokal Vinka Štrucla. Zaradi negotovega finančnega stanja se je snemanje zgoščenske zaključilo šele novembra 2015, kar je bilo ravno ob pravem času za pripravo na izid ob praznovanju 140-letnice leta 2016. V letu 2015 je mandat nastopil tudi nov upravni odbor orkestra, s predsednico Nejo Mlakar.

Leto 2016 – 140-letnica delovanja orkestra

V tem letu si je orkester zadal veliko nalog. Poleg vseh nastopov je bil glavni dogodek slavnostni koncert ob obletnici, ki je pomenil tudi uradni izid težko pričakovane zgoščenske, poimenovane po domačem festivalu *Loka jo piha*. Pomladanski čas je bil namenjen oblikovanju in pripravi zgoščenske, sodelovanju z mediji in intenzivnimi vajami za slavnostni koncert, ki je bil 28. maja 2016 v Športni dvorani Trata v Škofji Loki. Orkestru sta se na odru pridružila še Mešani pevski zbor Lubnik in domači vokalist Erik Rant. Ob tej priložnosti je Zveza slovenskih godb med člane orkestra podelila kar 16 Adamičevih priznanj, 5 medalj in 1 križ za zasluge Mednarodne glasbene organizacije, kar je dodaten odraz dolgoletne tradicije. Poleg tega je orkester na proslavi ob občinskem prazniku, 2. 7. 2016, prejel še najvišje občinsko priznanje Zlati grb Občine Škofja Loka. V jesenskem času je orkester gostoval v pobratenem mestu Tábor na Češkem, doma pa izvedel že 8. festival *Loka jo piha*. Konec slavnostnega leta se je zaključil s tradicionalnim božično-novoletnim koncertom v sodelovanju s pevko Alenko Godec.

7 Več o dirigentu v spremnem gradivu zgoščenske Mestnega pihalnega orkestra *Loka jo piha* 140 let, ki je izšla 28. 5. 2016.

Naslovnica zgoščenke *Loka jo piha: 140 let*. Posneto 12. 3. 2016, Mestni trg v Škofji Loki.
(foto: Marko Jelenc, Uroš Veber)

Mestni pihalni orkester na gostovanju v mestu Tábor na Češkem s slovenskim veleposlanikom Leonom Marcem in Janom Jelšikom; posneto 17. 9. 2016. (foto: Peter Pokorn ml.)

Zaključek

Ob koncu tega pomembnega obdobja lahko z gotovostjo rečemo, da Mestni pihalni orkester Škofja Loka dobro opravlja svoje delo in je prepoznaven. Z našim delom ohranjamo kulturo, ki predstavlja pomemben temelj naše družbe, ne le v lokalnem smislu, ampak tudi širše, celo izven naše domovine. Čeprav naš trud realno ni vedno poplačan, nas naša zavest vodi, da v danih okoliščinah ustvarjamo in poustvarjamo glasbeno dediščino skozi čas. Spominjamo se preteklosti, delamo v sedanjosti, trudimo se z vzgojo novih rodov, ki bodo našo dediščino negovali v prihodnosti. Francoski matematik Pascal je nekoč dejal: *Bolje je vedeti o vsaki stvari malo, kot pa o eni vse*. Trudimo se biti mojstri na svojem področju, hkrati pa v prihodnje vidimo nujnost v povezovanju tudi s sorodnimi področji, s katerimi bomo delili svoje znanje in izkušnje ter tako tvorno prispevali h kakovosti življenja v našem mestu.

*Nastopi in prireditve, na katerih orkester sodeluje vsako leto:

- smučanje po starem,
- Pokal Loka,
- pustna povorka Vrtca Škofja Loka,
- komemoracija padlim talcem, Kamnitnik,
- Škofjeloški pasijon (pasijonsko obdobje),
- velikonočna procesija, cerkev sv. Jakoba,
- Jurjev semenj, Stara Loka,
- prvomajska budnica,
- piknik stanovalcev Centra slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka,
- Tek štirih mostov,
- slavnostni koncert ob dnevu državnosti 25. junija,
- mednarodni festival pihalnih orkestrrov Loka jo piha (2. konec tedna v septembru),
- spominski prireditvi ob dnevu mrtvih pri Zvezi borcev in na pokopališču Lipica,
- božično-novoletni koncert 25. decembra.

LITERATURA:

- Gulič, Ivo: Uvodni nagovor. V: *130 let godbeništvva v Škofji Loki*, Škofja Loka : Mestni pihalni orkester Škofja Loka, 2006, str. 7-9.
- Križnar, Franc; Čadež, Peter: Kronika Godbe v Škofji Loki od 1876 do 1996. V: *130 let godbeništvva v Škofji Loki*, Škofja Loka : Mestni pihalni orkester Škofja Loka, 2006, str. 11-36.
- Sever, Franc: Kronika godbe v Škofji Loki od 1925 do 1995. V: *Pihalni orkester Škofja Loka*, Škofja Loka : Mestni pihalni orkester Škofja Loka, 1996, str. 6-22.
- Sever, Franc: Pihalnemu orkestru ob 70. obletnici. V: *Pihalni orkester Škofja Loka*, Škofja Loka : Mestni pihalni orkester Škofja Loka, 1996, str. 5.